

خطای جابجایی تاکتیک و استراتژی: خطرات بسته شدن سفارت آمریکا در بغداد

به قلم دنا استرول (/fa/experts/dna-astrowl/), بلال وهاب (/fa/experts/blal-whab-0/), باربارا ای. لیف (/fa/experts/barbara-ay-lyf/)

۹ اکتبر ۲۰۲۰

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/washington-confuses-tactics-strategy-perils-shuttering-us-embassy-baghdad/)
العربیة (/ar/policy-analysis/washntn-tkhl-t-by-n-alktykat-walastratyjyt-mkhatr-aghlaq-alsfart-alamrykyt-fy-bghdad/)

درباره نویسنده

دنا استرول (/fa/experts/dna-astrowl/)

دنا استرول هموند ارشد در انستیتو واشنگتن و عضو برنامه بث و دیوید گیدولد برای سیاست عربی است. او به عنوان عضو ارشد کمیته روابط خارجی سنا در حوزه خاورمیانه شمال آفریقا و ترکیه کار کرده است.

بلال وهاب (/fa/experts/blal-whab-0/)

بلال وهاب هموند برنامه نیتن و استر ک. واگنر در انستیتو واشنگتن است.

باربارا ای. لیف (/fa/experts/barbara-ay-lyf/)

تحلیل کوتاه

دولت آمریکا با تهدید به بستن سفارت آمریکا در بغداد تلاش‌های نخست‌وزیر اصلاح‌طلب عراق علیه شبه‌نظامیان مورد حمایت ایران در این کشور را تضعیف می‌کند و روابط بغداد با واشنگتن را به خطر می‌اندازد.

مایک پمپئو وزیر امور خارجه آمریکا با تهدید به بستن سفارت آمریکا در بغداد

(<https://www.nytimes.com/2020/09/29/us/politics/pompeo-embassy-baghdad-iraq.html>) روابط ایالات متحده و عراق را به

پایین‌ترین سطح آن کاهش داده است در حالی که این روابط در ماه اگوست بعد از سفر مصطفی الکاظمی نخست‌وزیر عراق به

واشنگتن در اوج خود ([https://www.washingtonpost.com/national-security/during-washington-visit-iraqi-and-us-](https://www.washingtonpost.com/national-security/during-washington-visit-iraqi-and-us-officials-talk-of-partnership-but-avoid-details-on-us-troops/2020/08/20/95dad5c4-e325-11ea-ade1-28daf1a5e919_story.html)

[officials-talk-of-partnership-but-avoid-details-on-us-troops/2020/08/20/95dad5c4-e325-11ea-ade1-](https://www.washingtonpost.com/national-security/during-washington-visit-iraqi-and-us-officials-talk-of-partnership-but-avoid-details-on-us-troops/2020/08/20/95dad5c4-e325-11ea-ade1-28daf1a5e919_story.html)

[28daf1a5e919_story.html](https://www.washingtonpost.com/national-security/during-washington-visit-iraqi-and-us-officials-talk-of-partnership-but-avoid-details-on-us-troops/2020/08/20/95dad5c4-e325-11ea-ade1-28daf1a5e919_story.html)) بود. آن دیدار بیانگر تغییری چشمگیر در روابط بین ایالات متحده و دولت عراق بود که همراه با پیام‌های

صریح ([https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-prime-minister-mustafa-al-](https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-prime-minister-mustafa-al-kadhimi-republic-iraq-bilateral-meeting)

[kadhimirepubliciraqbilateralmeeting](https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-prime-minister-mustafa-al-kadhimi-republic-iraq-bilateral-meeting)) دولت ترامپ حاکی از آن بود که دیگر آمریکا در رابطه خود با عراق صرفاً بر ایران و داعش

تمرکز ندارد و به سمت یک همکاری متعارف و همه‌جانبه با دولت و مردم عراق چرخش کرده است.

با این حال در طول یک هفته دولت آمریکا دو گام معنادار برداشت: نخست اعطای معافیت ۶ روزه (<https://www.voanews.com/middle-east/us-grants-iraq-new-60-day-waiver-import-iranian-gas>) به دولت عراق برای خرید برق و گاز ایران که تحت تحریم آمریکا است (معافیتی که در تضاد روشنی با معافیت ۱۲۰ روزه صادرشده قبلی در ماه می بود) و به دنبال آن تهدید به بستن سفارت آمریکا در بغداد. هر دو اقدام نشانگر سرخوردگی ایالات متحده از ادامه حملات شبه‌نظامیان عراقی مورد حمایت ایران به تأسیسات و نیروهای نظامی آمریکا در عراق بود. شدت گرفتن ناگهانی تهدیدات آمریکا که در تضاد با استقبال گرم از رهبر عراق در یک ماه پیش از این بود نشانگر بازگشت دولت آمریکا به سیاست معامله محدود با عراق در چارچوب سیاست فشار حداکثری آمریکا علیه ایران است.

طرفه آنکه این تغییر صدوهشتاد درجه‌ای به خطر تضعیف و بیگانه‌سازی نخست‌وزیر عراق دامن می‌زند که دیدگاه‌هایش درباره عراق با اهداف واشنگتن همسو است یعنی: انجام اصلاحات سیاسی و اقتصادی در عراق همراه با کاهش نقش دولت ایران اما طرفین از نظر برنامه زمانی با یکدیگر اختلاف نظر دارند: دولت کاظمی به پیشرفت تدریجی و فزاینده معتقد است در حالی که دولت ترامپ خواهان کسب نتایج فوری است. از ماه می به این طرف کاظمی تلاش کرده است تا (۱) از طریق اعمال دقیق و منظم قدرت خود در استخدام و اخراج (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/kadhimi-rolling-reshuffle-part-1-military-command-changes>) کارکنان دولت نفوذ شبه‌نظامیان در عراق را محدود سازد (۲) نیروهای امنیتی

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/kadhimi-as-commander-in-chief-first-steps-in-iraqi-security-sector-reform>) قابل اعتماد را تقویت کند و (۳) شبکه‌های مالی فاسد (<https://theArabweekly.com/kadhimi-going-after-big-fish-anti-corruption-crackdown>) را به چالش بکشد. آخرین حرکت سیاسی او برگزاری انتخابات آزاد و معتبر در سال آینده است که برآمدن طبقه جدیدی از رهبران را نوید می‌دهد که بتوانند در مقابل دولت موازی کنونی که شبه‌نظامیان عراقی اداره می‌کنند عرض اندام کنند. کاظمی نتیجه‌ای قابل اتکا و پایدار را بر خطر به‌کارگیری خشونت و بازگشت به جنگ داخلی فرقه‌ای ترجیح می‌دهد به این امید که ایران و شبکه شبه‌نظامیان و سیاستمداران فاسد آن در انتخابات میان‌دوره‌ای ببازند.

فعالیت‌های دولت ایران در عراق بیش از هر زمان دیگری زیر ذره‌بین است. اینکه دولت آمریکا گام‌های بعدی خود را چگونه تنظیم می‌کند شیوه‌های محتمل در مقابله با قدرت شبه‌نظامیان را آشکار خواهد کرد. اولتیماتوم دولت آمریکا بحث‌های زیادی در میان نیروهای مختلف سیاسی عراق برانگیخت و هیات‌های دیپلماتیک خارجی را واداشت تا نگرانی خود را از حملات شبه‌نظامیان عراقی بیان کنند اما واشنگتن هم باید مراقب باشد که با «عقب‌نشینی» از عراق خودزنی نکند.

تلاش برای روابط «عادی» میان ایالات متحده و عراق

کاظمی در سفر خود به واشنگتن از مقامات آمریکایی خواست تا عراق را به عنوان میدان نبرد در کشمکش بین ایالات متحده و ایران در نظر نگیرند بلکه به عنوان کانونی منطقه‌ای برای روابط متقابل و سودمند با همسایگان عراق تلقی کنند. تیم‌های آمریکایی و عراقی چارچوب مشخصی را برای رابطه‌های در اندازه‌های مناسب (<https://www.state.gov/joint-statement-on-the-u-s-iraq-strategic-dialogue-2>) تهیه کردند که در آن همکاری‌های غیرنظامی و نه نظامی موجب تحکیم همکاری استراتژیک در زمینه‌های تجاری بازرگانی و حوزه‌های فرهنگی می‌شود. بیانیه‌ها (<https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/joint-statement-president-donald-j-trump-prime-minister-mustafa-al-kadhimi>) و توافق‌نامه‌های ماه آگوست گام‌های مثبتی در جهت ایجاد چنین رابطه‌ای به شمار می‌رفت و آگاهانه با درخواست‌های مردم عراق برای تغییر همسویی داشت که برخاسته از اعتراضات گسترده مردم در سال ۲۰۱۹ علیه فساد بی‌کفایتی حکومت و نفوذ غارتگرانه ایران در عراق بود.

این بینش استراتژیک مشترک برای همکاری غیرنظامی مستلزم تعهد سیاستمداران حرفه‌ای هر دو کشور است. برای مشارکت آمریکا در این زمینه سفارت آمریکا در عراق کانونی غیرقابل جایگزین است و تامین امنیت این کانون نیز یک پیش‌شرط به شمار می‌رود اما تعطیلی سفارت باید آخرین اقدام آمریکا باشد و تنها پس از آن انجام شود که همه اقدامات دیگر بی‌نتیجه مانده باشد.

ایالات متحده باید از دولت عراق بخواهد تا به تعهدات بین‌المللی

(https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/9_1_1961.pdf) و دیپلماتیک خود برای تأمین امنیت سفارت آمریکا در عراق و کارمندان آن عمل کند اما انجام این کار نیازمند هماهنگی با دولت کاظمی تحت فشار قرار دادن رهبران سیاسی مردم و منزلت در بغداد و اربیل و جلب حمایت متحدان ائتلاف ضدعاش و دولت‌های منطقه است. کاظمی بدون کسب اطمینان از اینکه از حمایت نیروهای داخلی و بین‌المللی برخوردار است نمی‌تواند از نظر سیاسی یا نظامی (با مخالفانش) مقابله کند. نیروهای امنیتی عراق نیز اگر از پشتیبانی نیروهای خارجی اطمینان داشته باشند اعتمادبه‌نفس و قاطعیت بیشتری خواهند داشت.

حفاظت از آمریکایی‌ها و منافع آمریکا در عراق

سفارتخانه آمریکا کانون اصلی پی‌گیری منافع ایالات متحده در یک کشور خارجی است و برای درک مفهوم تحولات ناگهانی و تغییرات نامحسوس در فضای سیاسی و امنیتی آن کشور تلاش می‌کند. کارکنان سفارت و یک سفیر توانمند می‌توانند به جلب همکاری مقامات و مردم یک کشور بپردازند. به‌علاوه سفارت مکانی است که از طریق آن سیاست‌ها و برنامه‌های آمریکا از جمله پشتیبانی امنیتی امور مربوط به جامعه مدنی و همکاری‌های اقتصادی و خدمات کنسولی اجرا می‌شود. این وظایف اصلی سفارت است و بدون وجود سفارت آمریکا در بغداد عملاً امکان‌پذیر نخواهد بود. جدا از این در صورت بسته شدن سفارت بازگشایی آن نیازمند مذاکرات جدید برنامه‌زمانی و هزینه است.

بسته شدن کنسولگری آمریکا در بصره در سال ۲۰۱۸ (-/www.nytimes.com/2018/09/28/world/middleeast/iraq-iran-consulate-basra-closed.html) نتیجه‌ای منطقی را آشکار ساخت: در آنجا آمریکا بی‌توجهی عمیق خود را نسبت به شکاف‌هایی نشان داد که باعث آشفتنگی بصره شد. شهری که قلب تشیع در جنوب عراق و مرکز ثروت انرژی این کشور است. ایالات متحده با از دست دادن درجه‌ای که در جنوب عراق داشت بینشی را هم که برای فهم جنبش اعتراضی سال گذشته و رهبران جسور آن لازم داشت از دست داد. رهبرانی که بسیاری از آنها پس از عصیان علیه نخبگان فاسد عراق و همچنین شبه‌نظامیان و حامیان ایرانی آنها هدف قرار گرفتند.

پیامدهای تعطیل شدن سفارت برای سیاست آمریکا

تعطیلی سفارت آمریکا با خطر این پیامدها همراه است:

طرح اصلاحات عراق برای بهبود وضعیت این کشور و برقراری ثبات که مورد تایید ایالات متحده است تضعیف خواهد شد. در جریان دیدار کاظمی از واشنگتن ایالات متحده و عراق بر سر فهرست بلندی از همکاری‌های دوجانبه توافق کردند که شامل مسائل اقتصادی انرژی بهداشت آموزش روابط فرهنگی امنیت و مبارزه با تروریسم بود. با بسته شدن سفارت آمریکا در عراق اجرای این برنامه بلندپروازانه که حامی بهبود و ثبات وضعیت در عراق است و باعث پیوند و رابطه‌ای بلندمدت بین آمریکا و این کشور می‌شود با تردید روبه‌رو خواهد بود.

ایران و متحدانش جسورتر خواهند شد و به دنبال هدف‌های آمریکایی تازه‌ای خواهند بود. با وجود بی‌زاری عراق از تبدیل شدن به صحنه درگیری ایالات متحده و ایران رهبران ایران بسته شدن سفارت آمریکا در عراق را هم یک پیروزی خواهند دید که مدتها به دنبالش بوده‌اند و هم آن را تاییدی بر حقانیت خود در تقویت شبه‌نظامیان و نیروهای نیابتی ایران در این کشور می‌گیرند. با توجه به اینکه نیروهای امنیتی محلی در ماه ژوئن نتوانستند با نمایش قدرت کتائب حزب‌الله در محل اقامت نخست‌وزیر عراق مقابله کنند نتیجه خروج دیپلماتیک آمریکا تصرف زمین‌های سفارت خالی آمریکا به دست شبه‌نظامیان و برافراشتن پرچم آنها بر فراز ساختمان سفارت خواهد بود. بنابراین واشنگتن با این کار زمینه را برای حملات بیشتری از این دست فراهم می‌کند. نه کمتر و چه‌بسا نه فقط در عراق که بیرون از آن.

اگر داعش شکست داده نشود حضور نظامی آمریکا در عراق از نظر سیاسی پایدار نخواهد بود. مقامات آمریکایی علی‌رغم بسته شدن احتمالی سفارت در مورد آینده مأموریت نظامی در عراق که همیشه موضوع اختلاف‌های سیاسی بوده سکوت کرده‌اند. این سکوت از آنجا ناشی می‌شود که عراقی‌ها و آمریکایی‌ها هر دو به مزایای متقابل آموزش نظامی مشاوره و تجهیز نیروهای امنیتی عراق برای ادامه جنگ با داعش اذعان دارند. علاوه بر این مقامات عراقی و آمریکایی تصدیق می‌کنند که ارتش آمریکا بستر اطلاعاتی و لجستیکی لازم را برای ناتو و سایر کشورها در ادامه مأموریت‌های نظامی‌شان در عراق فراهم می‌کند. کاظمی با تاکید بر مزایای استراتژیک همکاری گسترده‌تر ایالات متحده با عراق از فشار خود برای پایان دادن به مأموریت نظامی آمریکا کاسته است. بستن سفارت فرضیه اساسی در استدلال آقای کاظمی را زایل می‌سازد و در نتیجه وی را از نظر سیاسی بی‌دفاع می‌کند.

بخش خصوصی ایالات متحده از قمار سرمایه‌گذاری در عراق انصراف خواهد داد. از سال ۲۰۰۳ دولت‌های ایالات متحده و عراق تلاش بیهوده‌ای کرده‌اند تا جامعه تجاری آمریکا را وادارند که با سرمایه‌گذاری مخاطره‌آمیز روی آینده بلندمدت عراق قمار کنند. در ماه آگوست قراردادهایی غیرالزام‌آور معادل بیش از ۱۰ میلیارد دلار با شرکت‌های آمریکایی از شورون گرفته تا جنرال الکتریک بسته شد که چشم‌انداز خوبی ارائه می‌کرد. دولت آمریکا نیز نقش مهمی در تسهیل گفت‌وگوها میان دولت عراق و بخش خصوصی آمریکا به عهده گرفت. تعطیلی سفارت آمریکا به مثابه رای عدم اعتماد مخربی به دولت عراق است و احتمالاً همه شرکت‌های خصوصی آمریکایی به‌جز آنها که جسورتر و ریسک‌پذیرترند از این الگو پیروی خواهند کرد.

نتیجه‌گیری

تهدید آمریکا به بستن سفارتش در بغداد روابط ایالات متحده و عراق را به خطر می‌اندازد. دولت آمریکا رهبر اصلاح‌طلب عراق را مجبور به یک انتخاب دوگانه غیرقابل دفاع می‌کند: اینکه به دشمنی با شبه‌نظامیان مورد حمایت ایران بپردازد و اگر لازم شد برخورد نظامی کند

یا اینکه بگذارد سفارت آمریکا بسته بماند و روابط دوجانبه تضعیف شود. یک طرح جایگزین برای هم در مورد انتقال سفارت به منطقه کردستان در شمال عراق یا به پایگاه هوایی الاسد در غرب کشور نتیجه‌ای قابل پیش‌بینی داشته است چرا که هر دو مکان قبلاً مورد حمله مستقیم و غیرمستقیم ایران (<https://www.voanews.com/middle-east/rocket-attack-targets-coalition-base-iraqi->) قرار گرفته‌اند. رویکرد همه-یا-هیچ آمریکا باعث تضعیف یک متحد و تقویت جبهه دشمنان می‌شود.

پرسش اصلی سیاست‌گذاران آمریکایی این است که آیا عراقی‌ها اراده و توانایی لازم برای توقف کامل و فوری حملات شبه‌نظامیان را دارند یا خیر. آمریکا در زمان اوج حضور نیروهایش در عراق در سال ۲۰۰۷ یعنی با حدود ۱۷۰ هزار نیروی کاملاً آموزش‌دیده و مجهز هرگز نتوانست حملات نیروهای مورد حمایت ایران را به طور کامل متوقف کند. نیروهای امنیتی عراق به نسبت وظیفه‌ای که بر دوش‌شان هست تعدادشان کمتر از نیاز حوزه مسئولیت‌شان است و از تجهیزات کمتری برخوردارند و هنوز به دنبال فریب‌داری سال ۲۰۱۴ (<https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2014/06/13/why-the-iraqi-army-collapsed-and-what-can-be-done-about-it/>) در حال تکمیل نیرو و آموزش نیروهای خود هستند. به‌علاوه عراق به وسیله رهبرانی که از نیروهای شبه‌نظامی برای اهدافشان استفاده کرده‌اند اگر باعث رشدشان هم نشده باشند به فلاکت افتاده است.

عراق امروز پیامدهای استراتژیک اقدام‌های تاکتیکی آمریکا را عیان می‌سازد. اگرچه کاظمی نخستین رهبر عراقی است که می‌خواهد این سیستم فاسد و ریشه‌دار را که ایران از آن نفع می‌برد به چالش بکشد اما رویکرد ترجیحی او رویکردی تدریجی است که از ایجاد درگیری و برخورد می‌پرهیزد چون بر این باور است که فعلاً نمی‌تواند برنده این کارزار باشد. دولت آمریکا قبلاً یک ضربه سیاسی ویرانگر وارد کرده است اما این ضربه را به هدف اشتباهی زده است. بهتر است که با دولت عراق در هماهنگی نزدیک باشیم و به جلب حمایت‌های جمعی لازم از کاظمی بپردازیم تا مبادا نیروهای مردد و متزلزل عراقی و دشمنان کاظمی فکر کنند که او با عدم حمایت آمریکا زمین خورده و بر نخواهد خاست.

**دنا استرول هموند کاسن در انستیتو واشنگتن است. بلال وهاب هموند واگنر در انستیتو است. باربارا ایلیف نیز هموند موسسه لیبیدوس و سفیر سابق ایالات متحده در امارات متحده عربی است. ❖*

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریه ۲۰۲۲ | ۱۱

Farzin Nadimi

([/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology](https://policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology))

BRIEF ANALYSIS

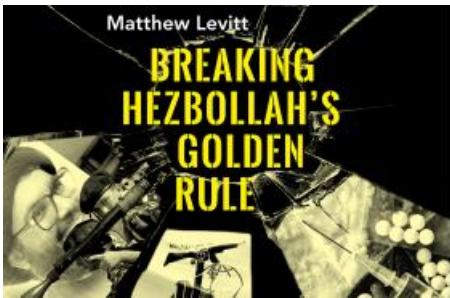
Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

فوریه ۲۰۲۲

Simon Henderson

[\(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism\)](#)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

فوریه ۲۰۲۲

Matthew Levitt

[\(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule\)](#)

TOPICS

[\(/policy-analysis/dmkrazy-w-aslah/\) ديمقراسی و اصلاح](#)

[\(/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/\) عرب و اسلام سیاسی](#)

[\(/policy-analysis/syast-amryka/\) سیاست آمریکا](#)

REGIONS & COUNTRIES

[\(/policy-analysis/raq/\) عراق](#)

[\(/policy-analysis/ayran/\) ایران](#)